

Становище на Фондация *Български адвокати за правата на човека*

по представления за обсъждане от Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система

Проект на Отчет за изпълнението на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната власт и Пътната карта към нея към 30 юни 2018г.

Фондация *Български адвокати за правата на човека* изразява неудовлетворение от изготвения Проект. В по-голямата си част Докладът има пожелателен характер и изброява бъдещи действия без дори да сочи потенциала им за изпълнението на конкретни препоръки за постигането на ясно формулирани цели. Одобрението на този Доклад може да послужи единствено за формалното отчитане на информирането на обществеността относно напредъка на съдебната реформа, препоръчано в Доклада на ЕК от ноември 2017г.

<http://www.mjs.bg/Files/%D0%94%D0%BE%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%95%D0%9A%2015.11.2017.pdf>

Становището на Фондация БАПЧ е ограничено до частите от Проекта за Отчет, които попадат в обхвата на нейната дейност:

1. В частта за **Стратегическа цел 1. „Гарантиране независимостта на съда”**, докладът не сочи наличието на съдържателно съответствие между извършените и планирани дейности и ключови препоръки на ЕК, Венецианската комисия към Съвета на Европа и Мониторинговия механизъм на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа за продължаване на реформата чрез намаляване на политическото влияние върху ВСС, предвиждане на механизми за отчетност на прокуратурата и други конкретни действия. За да е възможна реалната оценка на отчитаните в Докладите постижения по конкретни критерии, считаме за подходящо и полезно включването на такива авторитетни мнения и препоръки, като Мнението на Венецианската комисия по промените в ЗСВ [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2017\)018-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2017)018-e) Самият Доклад на ЕК от 2017г. също съдържа такива препратки в бележки под линия № 10, 12 и 15 и др.

В тази светлина за БАПЧ е трудно да се приеме изразеното в Доклада виждане че „*ВСС е пряко отговорен за извършване на оценка на независимостта на съдебната власт*”, тъй като препоръчаните на България реформи целят да се постигне независимост на самия ВСС както от политическо влияние, така и от въздействие на прокуратурата върху независимостта на съда. При липсата на конкретно посочени мерки за постигането на тези цели, настояваме обявената „*от страна на ВСС на 21.05.2018 г. обществена поръчка с предмет „Консултантски услуги за въвеждане на мерки за повишаване на независимостта на съдебната власт*“” да се проведе при отчитане и в съответствие с отдавна наличните препоръки вследствие на консултации с изброените по-горе органи.

2. Частта от Доклада по **Стратегическа цел 4: Модерна и ефективна наказателна политика; Специфична цел 3: Ефективна прокуратура**

В Доклада на ЕК от 2017г. се отбелязва, че „*В отделна инициатива през 2016г. прокуратурата сама [е] извърши[ла] анализ на решенията на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) относно неефективните наказателни разследвания в*

България. Последващите действия във връзка с този анализ също напредват в контекста на пътна карта, изготвена от прокуратурата, която е в процес на изпълнение.” Без да съдържа конкретни данни, или да препраща към въпросната пътна карта, в тази част Докладът се изчерпва с изречението „Мерките от Плана за действие за изпълнение на препоръките по Независимия анализ на прокуратурата, чието изпълнение попада изцяло в компетентността на Прокуратурата, са изпълнени.”

Като счита, че необходимостта от формиране на модерна и ефективна наказателна политика, както и подобряването на ефективността на прокуратурата са ключови въпроси на реформата и борбата с корупцията, Фондация „Български адвокати за правата на човека” настоява за изясняване на въпроса изпълнението на кои от препоръките попадат изцяло в компетентността на Прокуратурата, както и за по-конкретни данни как те са изпълнени? Предоставянето на такава информация би съответствало на препоръката на ЕК за публично отчитане на напредъка на реформата.

3. В същата част от Доклада, Специфична цел 6: Пенитенциарна реформа

Фондация БАПЧ отбелязва, че за по-обективна оценка, би било полезно параграфът „Мерките по изпълнението на осъдителните решения на ЕСПЧ, вкл. Нешков и други, се разгледаха от Комитета на министрите през март 2018 г. Българската държава получи висока оценка за законодателните промени, както и за настоящите и бъдещите ремонтни дейности в местата за лишаване от свобода с оглед привеждането им в съответствие с международните стандарти.”, да е съпътстван от линк към заключенията на Комитета на министрите, публикувани на страницата на Отдела по изпълнение на решенията на ЕСПЧ -

<http://hudoc.exec.coe.int/eng#%7B%22EXECDocumentTypeCollection%22:%5B%22CEC%22%5D,%22EXECApno%22:%5B%2241035/98%22%5D,%22EXECIdentifier%22:%5B%22004-3589%22%5D%7D>

В действителност наблюдението на изпълнението на решенията на ЕСПЧ, свързани с местата за лишаване от свобода далеч не е приключено с посочената в Доклада позитивна оценка. Комитетът на министрите насърчава и очаква допълнителна информация за по-нататъшното изпълнение на плана за действие по пенитенциарната реформа, както и за осигуряването на устойчивост на вече предприетите мерки. В някои отношения не се сочат мерки за изпълнение, а събитията от отчетния период са в състояние да поставят под въпрос устойчивостта на постигнатия напредък.

4. Стратегическа цел 5: Гаранции за върховенството на закона, защитата правата на човека, достъпа до правосъдие и хуманността на правосъдието **Специфична цел 1: Ефективна съдебна защита на правата на човека**

Със съжаление отбелязваме, че както и преди, предприетите и предвиждани мерки за бъдещия напредък в тази област са твърде малко и че те са отново поставени в зависимост от достъпните средства за подкрепа от външни донори:

„Идейната концепция за новия програмен период с фокус ефективно изпълнение на решенията на ЕСПЧ по дела срещу България беше одобрена от донора по линия на Норвежкия финансов механизъм.”

Проектът за Отчет споменава, че „*петият годишен доклад на министъра на правосъдието по изпълнение на решенията на ЕСПЧ беше одобрен от МС през юни 2018 г.*” и че е било „*[п]одписано Споразумение между министъра на правосъдието и главния прокурор, уреждащо организацията на взаимодействието между Прокуратурата на Република България и Министерството на правосъдието във връзка с образувани и решени дела от Европейския съд за правата на човека*”, без да сочи съдържанието на тези непубликувани документи, или планирани във връзка с тях конкретни мерки и техния евентуален ефект. Особено тревожна за БАПЧ е липсата на информация за изпълнението на решенията на ЕСПЧ, свързани с неефективното разследване на нарушения на чл.2 (право на живот) и 3 (забрана на изтезанията и нечовешкото третиране) от ЕКПЧ и с фактическия имунитет на Главния прокурор срещу разследване и наказателно преследване, което е поставено под засиленото наблюдение на Комитета на министрите <http://hudoc.exec.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22Kolevi%22%5D,%22EXECDocumentTypeCollection%22:%5B%22CEC%22%5D,%22EXECState%22:%5B%22BGR%22%5D,%22EXECIdentifier%22:%5B%22004-3557%22%5D%7D> и е пряко свързано с мерките за независимостта на съдебната система, разглеждана в частта на Доклада по „Стратегическа цел №1”.

В обобщение, Фондация *Български адвокати за правата на човека* намира проекта за Отчет за неуспешен опит за позитивно представяне на липсата на напредък чрез непълна информация за реалното състояние на реформата.

Фондация *Български адвокати за правата на човека*

Юли 2018г.